

Handläggare

Johanna Hedberg Nilsson
Telefon: 0850812196

Till

Södermalms stadsdelsnämnd
22 april 2021

Remiss Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67)

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2021/201

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet ”Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska” (SOU 2020:67) till stadsdelsnämnden.

Utredningen lämnar förslag som syftar till att dels öka deltagandet i förskolan bland barn i 3–5 års ålder, dels stärka förskolans arbete med barnens språkutveckling i svenska, bland annat när det gäller nyanlända barn, barn med annat modersmål än svenska och barn med socioekonomiskt svag bakgrund.

Förvaltningen ser i stort positivt på utredningens förslag och utgångspunkten att barn som får gå i förskolan har större chans att klara sig bra i livet efter avslutad skolgång.

Gällande förslaget om direktinskrivning för vissa barn som har behov av förskola för bättre språkutveckling önskar förvaltningen större tydlighet gällande ansvar och upptagningsområde.

Förvaltningen ser mycket positivt på förslagen gällande karriärsteg för förskollärare, enhetligt innehåll för utbildning till barnskötare och förtydligande i skollagen så att det framgår att det i undervisningen vid förskolor, utöver förskollärare, får finnas barnskötare och annan personal med utbildning eller erfarenhet som innebär att barnens utveckling och lärande främjas. Förvaltningen ser även positivt på förlängning av Läsllyftet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet ”Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska” (SOU 2020:67) till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 22 april 2021. Förvaltningen har begärt och fått förlängd svarstid till den 23 april.

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och kansli i samarbete med förskoleavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 12 april och i rådet för funktionshinderfrågor den 13 april 2021.

Ärendet

Regeringen beslutade den 24 oktober 2019 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag som syftar till att öka deltagandet i förskolan bland barn i 3–5 års ålder och föreslå hur förskolans arbete med barnens språkutveckling i svenska kan stärkas, bland annat när det gäller nyanlända barn. Utredningen överlämnade sitt betänkande Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67) till regeringen i november 2020.

Utredningen har bland annat haft i uppdrag att

- analysera de huvudsakliga orsakerna till att vissa grupper av barn i lägre grad deltar i förskolans verksamhet,
- föreslå åtgärder som kan öka deltagandet i förskolan,
- analysera de rättsliga förutsättningarna för och undersöka hur nyanländas barn ska ha rätt till en obligatorisk språkförskola från 3 års ålder inom ramen för den vanliga förskolan med fokus på språkutveckling i svenska,
- utreda och vid behov föreslå åtgärder, till exempel nya korta vägar till utbildning, för att öka tillgången på legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare där det behövs för att kunna genomföra uppdraget om en förskola för bättre språkutveckling,
- kartlägga den kompetensutveckling som erbjuds personal i förskolan när det gäller barns språkutveckling i svenska, särskilt andraspråksutveckling i svenska,
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredningen föreslår att kommuner ska bedriva uppsökande verksamhet för att öka deltagandet i förskolan. Den uppsökande verksamheten ska omfatta barn som inte är inskrivna i förskolan

men som har rätt till allmän förskola. För att kunna bedriva uppsökande verksamhet ska kommuner kartlägga deltagandet i förskolan.

Barn som har behov av förskola för att få en bättre språkutveckling i svenska ska direktinskrivas i förskolan. Direktinskrivning innebär att kommunerna, utan att vårdnadshavarna har ansökt om det, ska erbjuda barn plats vid en förskola inför höstterminen det kalenderår då barnet fyller 3 år.

Vidare föreslås att skolplikten tidigareläggs och förlängs, vilket innebär att förskolan ska bli obligatorisk för alla barn från och med höstterminen det kalenderår då barnet fyller 5 år.

Utredningen lyfter att förskolepersonalens utbildning och kompetens har fått ökad betydelse i takt med att förskolan har blivit en del av utbildningssystemet och fått ett förtydligt pedagogiskt uppdrag. För att öka tillgången på legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare och öka kompetensen gällande barns språkutveckling föreslår utredningen bland annat att

- det ska införas karriärsteg för förskollärare vid förskolor som har särskilt svåra förutsättningar med beaktande av barnens socioekonomiska bakgrund,
- det ska införas ett enhetligt innehåll för utbildning till barnskötare som ska gälla inom såväl gymnasieskolans barn- och fritidsprogram som motsvarande utbildningar inom kommunal vuxenutbildning,
- skollagen ska förtydligas så att det framgår att det i undervisningen vid förskolor, utöver förskollärare, får finnas barnskötare och annan personal med utbildning eller erfarenhet som innebär att barnens utveckling och lärande främjas,
- att examensbeskrivningen för förskollärexamen ändras så att det i examensmålen anges att studenten ska visa fördjupad kunskap om barns andraspråkutveckling.

Utredningen föreslår även att Skolverket ska få i uppdrag att förlänga Läsluftet i förskolan att statsbidraget riktas till förskolor som har särskilt svåra förutsättningar med beaktande av barnens socioekonomiska bakgrund.

Förskolans roll för barnens framtida skolgång, och att forskningen visar att barn som deltagit i förskolans verksamhet tar sig genom grundskolan med bättre resultat än barn som inte deltagit i förskolans verksamhet, lyfts som en viktig utgångspunkt för utredningen.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser i stort positivt på utredningens förslag och utgångspunkten att barn som får gå i förskolan har större chans att klara sig bra i livet efter avslutad skolgång.

Södermalms stadsdelsförvaltning har en hög andel inskrivna barn i förskolan. Runt 96 procent av barnen i förskoleålder inom stadsdelsområdet är inskrivna på förskolan, vilket är en något högre andel än i staden och landet i stort. Det betyder att förslagen gällande större deltagande i förskolan påverkar förvaltningen i mindre grad än vissa andra stadsdelsnämnder och kommuner. I linje med utredningens förslag att kommuner ska kartlägga deltagandet i förskolan för att kunna bedriva uppsökande verksamhet, har dock förvaltningen för avsikt att ta fram uppgifter om vilka barn som inte är inskrivna i förskolan för att analysera anledningen till det för att se om det behövs riktade aktiviteter för att öka inskrivningsgraden.

Gällande förslaget om direktinskrivning för vissa barn som har behov av förskola för bättre språkutveckling anger utredningen att kommunen ska direktinskriva barnet vid en förskola inom kommunen som är lämplig för ändamålet, samt att förskolan ska vara belägen i rimlig närhet av barnets hem. Förvaltningen önskar större tydlighet gällande ansvar och upptagningsområde, och vad ”lämplig för ändamålet” samt ”rimlig närhet” innebär. Stockholms kommun består av 13 stadsdelsnämnder som ansvarar för förskolan. I övrigt ser förvaltningen att förslaget om direktinskrivning främst kommer att påverka de administrativa rutinerna för förvaltningens köhandläggare.

Utredningen föreslår obligatorisk förskola för alla barn från 5 års ålder. Förvaltningen är positiv till ökat deltagande i förskolan då forskningen visar att barn som deltagit i förskolans verksamhet tar sig genom grundskolan med bättre resultat än barn som inte deltagit i förskolans verksamhet. I utredningen anges att förskolans syfte, uppdrag och innehåll ska vara oförändrade. För förskolans medarbetare får den tidigare lagda skolplikten inte några större konsekvenser utan verksamheten bör kunna fortsätta på samma sätt som i dag.

Förvaltningen ser mycket positivt på förslagen gällande karriärsteg för förskollärare, enhetligt innehåll för utbildning till barnskötare och förtydligande i skollagen så att det framgår att det i undervisningen vid förskolor, utöver förskollärare, får finnas barnskötare och annan personal med utbildning eller erfarenhet som innebär att barnens utveckling och lärande främjas.

Förvaltningen ser även positivt på förlängning av Läslyftet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Lena Kullberg-Boman
Avdelningschef

Bilagor

1. Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2021-04-01
Lena Kullberg-Boman, Avdelningschef	2021-03-31